

До госпожа Йорданка Фандъкова,
Кмет на Столична община
Копие: господин Вежди Рашидов,
Министър на културата

Относно: *реставрацията на паметника на Цар Александър II*, дело на скулптора
Арнолдо Дзоки

Уважаема г-жо Фандъкова,

Във връзка със започналите дейности по паметника на Цар Александър II - Освободител, дело на скулптора Арнолдо Дзоки, Асоциацията на реставраторите в България (АРБ) изразява своята загриженост от публикуваните и излъчени в медиите материали и изявления, за начина, по който се провежда реставрацията

Асоциацията прие с готовност поканата за работна среща с д-р Тодор Чобанов, на която той представи информация на проекта и извършените вече дейности и операции.

На тази среща проведена на 11.10.2012, АРБ представи и разясни някои основни принципи при консервацията и реставрацията на културни ценности. Асоциацията изрази загриженост спрямо някои проведени вече дейности, които са в противоречие установената професионална практика, и изискванията на Закона за културно наследство.

Като организация създадена и съставена от експерти и професионалисти, АРБ винаги е била готова да партнира на обществени и частни институции, организации и лица, като изразява експертни мнения и предоставя консултации по въпроси свързани с опазване на културното наследство .

Водени от етичните и професионални норми и със съзнанието за високата културна и историческа стойност на Паметника на Цар Освободител, Управителния съвет на сдружението обсъди и прие следното с оглед успешната консервация и реставрация на Паметника:

Преди продължаване на работата по реставрацията, трябва да бъдат извършени всички необходими проучвания и изследвания. На базата на резултатите, получени от тях, след професионалната им интерпретация и въз основа на критична оценка на културните стойности, историческите промени, последвали наслоявания и резултатите от вече проведените дейности, да бъде изготвена програма за консервация и реставрация съответстваща на фаза работен проект.

Програмата (проектът) за консервация и реставрация трябва да бъде изготвен от мултидисциплинарен екип от специалисти, а частта за металните скулптурни композиции - от реставратор - специалист по консервация и реставрация на културни

ценности от метал. Тази програма, подкрепена и от интердисциплинарни консултации и становища, трябва да планира и реално необходимото технологично време за провеждане на всяка дейност, с оглед коректното ѝ и точно изпълнение, без да се влияе от конюнктурни или политически фактори. След нейното изготвяне и съгласуване, практическите консервационно-реставрационни дейности следва да бъдат възложени на колектив, ръководен от реставратора(ите), изготвил(и) програмата. Този колектив е необходимо да бъде с полидисциплинарен състав и да включва специалисти от различни области. При работата си реставраторите трябва да съблюдают съвременните професионални принципи и практики.

Възложителят може да прецени за целесъобразно и назначаване на комисия от експерти по консервация и реставрация, която да следи процесите и етапите на работа и съответствието с проекта.

Важно условие за правилното и качествено изпълнение на предвидените дейности по такъв консервационно-реставрационен проект е осигуряването на подходящо помещение с необходимото материално оборудване и технологични условия за работа.

Тук бихме искали да поясним, че съгласно изискванията на Закона за културното наследство, дейностите по консервация и реставрация на художествени културни ценности, каквито са металните скулптурни групи на паметника, се упражняват от лица или под непосредственото ръководство на лица с магистърска степен по консервация и реставрация. Тези лица трябва да имат поне три години професионален опит по консервация и реставрация и да са вписани в регистъра на Министерството на културата, създаден за тази цел. Това изискване е в съответствие и с утвърдените европейски практики. Следва да се отбележи, че и съгласно принципите на значими европейски експертни организации като the European Confederation of Conservator-Restorers' Organisations (ECCO) и European Network for Conservation-Restoration Education (ENCoRE), образованието по консервация и реставрация трябва да бъде минимум пет години и да завършва с магистърска степен. Това изискване е и в обхвата на регулационната рамка за консервацията и реставрацията на културно наследство (European Framework for Conservation-restoration of Cultural Heritage, 2009), разработена от Съвета на Европа с помощта на ECCO.

След изразеното от д-р Чобанов в нашия разговор разбиране и положително отношение, бихме искали да изразим надежда, че отговорно отправените от АРБ конструктивни препоръки, ще бъдат приети в името на съхраняването на този толкова значим паметник на нашето културно наследство.

В заключение бихме искали да отбележим, че Асоциацията на реставраторите в България вижда големи възможности за развитие на партньорството по опазване на културното наследство със Столична община, включително и такова с Общинския културен институт с Музей за история на София, с който имаме установено положително сътрудничество.

11.10.2012 г.

С най-добри пожелания,

Стефан Белишки,
Председател на АРБ